

Ieelpa

Dailes teātra izrāde *Elpa* – divi aktieri un filigrāni izstrādāts psiholoģiskais teātris

IZRĀDE sākas ar šoku. Vispirms skatītājam, kurš (atvainojiet par prozaisko atkāpi) izbauda kaut ko līdzīgu mēra laika gaisotnei (temperatūras mērīšana, anketu aizpildīšana, skatītāju zāle, pa kuru klist reti un neierastā klusuma it kā nomākti skatītāju stāvi). Pēc tam iestudējuma varoņiem – jaunam pārim, kura virišķā puse, stāvot IKEA rindā, gluži nejauši ierosina: vai mums nevajadzētu bērnu... Viņai aizsitas elpa.

Režisora Dmitrija Petrenko iestudējums *Elpa*, šķiet, būs izrāde visiem, turklāt to iespējams skatīties ne reizi vien. Un atslēga šim, varētu likties, lecīgajam paziņojumam neslēpjas faktā, ka Latvijas teātrī šobrīd izslāpuši pēc kultūras jebkādas formās. Dankana Makmilana luga *Plaušas* (oriģinālnosaukums, kas režisoram esot licies pārlietu «aktuāls» pandēmijas laikā) ir plaši interpretējams darbs, kas Petrenko apdarē pārtapis aturīgā, filigrāni izstrādātā psiholoģiskā teātra, varētu teikt, aktieru darbā. Režisors ir respektējis dramaturga ieceri, ka lugas iestudējumiem nav vajadzīga ne scenogrāfija, ne kādas «nozīmi nesošas» gaismas, skaņas, kustības... Ir tikai aktieri un Dailes teātra Lielā skatuve. Ar to pilnīgi pietiek.

Recenzijas autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

Psiholoģiskā teātra zelta standarts: vienu un to pašu tekstu iespējams klausīties desmitiem atkārtojumos, un ikreiz nozīme būs cita

Pirmām kārtām – ar skatuvi. Kailas skatuves allaž ir ļoti skaistas un poētiskas. Patiešām – tukšs Visums, kurā var rasties jebkas un kas savos nobrāzumos un švīkās glabā atmiņas par bijušo. Bet Dailes teātra skatuves gadījumā tā ir arī

milzīgi plaša telpa, kurā, no vienas puses, nejut ne sienu, ne griestu robežas, bet, no otras puses, cilvēka ķermenim jāspēj atrast sev vietu, samēroties ar šķietami neaptveramo. Tieši tā, kā tas notiek ar varoņiem lugā un ar aktieriem izrādē.

Izrādei ir divi aktieru sastāvi – Ieva Segliņa un Gints Andžāns vai Anete Krasovska un Kārlis Arnolds Avots. Esmu paspējusi noskatīties pirmo aktieru duetu, ļoti gribu redzēt arī otru, un, lūk, kāpēc. Kad 19. gadsimta izskaņā Konstantīns Staņislavskis nodibināja psiholoģiskā teātra citadeli Maskavas Dailes teātri un sāka darbu pie savas sistēmas, par viņam būtisku dramaturgu kļuva Antons Čehovs. Riskējot sacelt sašutuma vētru, teikšu – Čehova lugas ir šausmīgi garlaicīgas. Lasīt tās ir garlaicīgi, skatīties – nekad, jo notikumi ir ieslēpti nevis teksta burto, bet gan intonācijās, pauzēs, aktieru žestos un skatienos... Tas ir psiholoģiskā teātra zelta standarts: vienu un to pašu tekstu iespējams klausīties desmitiem atkārtojumos, un ikreiz nozīme būs cita.

Makmilana lugai piemīt līdzīgas kvalitātes, tikai 21. gadsimta mērcē. Teksts pats par sevi būtībā ir ironisks – tas sastāv no vienām klišējām un no tā nemaz nekaunas. Piemēram. Varoņi cenšas noskaidrot, vai ir labi cilvēki. Un saprot – jā, jo, galu galā,

IR IESAKA

23. jūlijs

IZRĀDE. SIDRABA ŠKIDRUMS DAILES TEĀTRA LIELAJĀ ZĀLĒ.

Kauja pie kritenes – tā šo komēdiju nodēvējuši veidotāji. Vasaras naktī trīsdesmitgadnieku kompānija gatavojas kāzām, nenojaušot, ka gaidītais notikums izvērtīsies nežēlīgā kaujā par pašu vērtību sistēmu. Režisore Paula Pļavniece, piedalās Kaspars Dumburs, Niklāvs Kurpnieks, Andris Bulis, Alise Danovska un citi. Izrāde tapusi sadarbībā ar trupu *Kvadrifrons*. Biļetes cena 12–25 €. Bilesuparadize.lv

21. 26. jūlijs

KONCERTS. VIENS VENTSPILS KONCERTZĀLĒ

LATVIJA. Koncertzāle gada jubileju atzīmēs ar septiņiem īpašiem koncertiem performancēm, kas būs gan ceļojums koncertzālē, gan franču komponista Dariuska Mijo mūzikā. Konceptijas autori mākslinieki Reinis un Krista Dzudziļo, piedalās šim notikumam radīts Jubilejas orķestris, diriģents Aigars Meri. Biļetes cena 10 €. Bilesuparadize.lv

Ieva Segliņa un
Gints Andžāns

ELPA.

Dalles teātra
Lielā zāle.
Biļetes cena
12–25 €.
Nākamās
izrādes 6. un
7. augustā.
Dallesteatris.lv

viņi, tirot zobus, aizgriez ūdens krānu, lai saudzētu dabu. Vai abi iesaistās bezgalīgā diskusijā par to, kā būtu atbildīgāk: nedzemdēt bērnu, lai nepalielinātu slogu uz planētas resursiem (visiem taču zināms, ka tā ir vienīgā pareizā rīcība nākotnes cilvēces priekšā), vai arī dzemdēt, jo citādi ies bojā to cilvēku gēni, kas domā par zemeslodes saglabāšanu, un vairošies tikai vienaldzīgi... Tikmēr sarunāties par reāli notiekošo vai, piemēram, no malas paskatīties uz savām ne gluži kristālskaidri ētiskajām izvēlēm viņi nav spējīgi.

Bet, lūk, kur āķis. Vieni un tie paši vārdi dažādiem cilvēkiem nozīmē ko atšķirīgu. Daži klišejas runā, neko nedomādami, citi – ar sirsniņu pārliecību, vēl citi – slēpdamies. Ikreiz notiek kas atšķirīgs. Segliņas un Andžāna duets ir trīsdesmitgadnieki, un vakarā, kad skatījies izrādi, viņu lasījums bija salīdzinoši cinisks, varoņiem, šķiet, svaidoties starp kaut kur iegūtu priekšstatu par «pareizu dzīvi» (ieklaujot tajā gan rūpes par planētu, gan attiecības, gan iespējamo bērnu) un intuitīvu sajūtu, ka dzīvot tā negribas.

Tajā ir daudz pazistama un krietna deva dramatisma. Krasovska un Avots ir divdesmitgadnieki, un Rīgā runā, ka viņi spēlē ļoti jaunu cilvēku kaislīgas mīlestības sarežģījumus. Var būt, ka šo aktieru stāsts ir par ko citu; būtībā tam nav izšķirošas nozīmes. Nozīme ir tam, ka *Elpa* jebkurā gadījumā stāsta par ļoti cilvēciskām, sarežģītām, mums visiem pazīstamām domām un jūtām. Un gluži vienalga, kā šos vārdus izrunātu jūs; esmu pārliecināta, ka kaut kas savs *Elpā* atradīsies katram. ●

25.
jūlijs

**KONCERTS.
PĒRKONS UN
TURĪDAS
ROZE POPES
BRĪVDABAS ESTRĀDĒ.**

Sestdienas vakarā festivālā Vārti abas populārās latviešu grupas atskaņos Imanta Kalniņa, Jura Kulakova un Jura Sējāna 1984. gadā tapušo, tagad atjaunoto rokoratoriju *Kā jūra, kā zeme, kā debess* ar Māra Čaklā dzeju. Pirms gandrīz 40 gadiem tapušais skaņdarbs runā par joprojām aktuāliem jautājumiem – karu un mieru, spēku un vājumu, dzimtenes mīlestību un labā uzvaru. Biļetes cena 21–51 €. Aula.lv

Latvija
9.
augusts

**FESTIVĀLS. LATVIJA
ĒRĢĒLU ZEME
DAŽĀDĀS VIETĀS.**

Iespēja apceļot novadus un baznīcās klausīties pazīstamus ērģelniekus un solistus. Vēsturisko ērģeļu svētkos seši koncerti – 25. jūlijā Cesvaines luterāņu baznīcā, 26. jūlijā Rīgas Jaunajā Svētās Ģertrūdes baznīcā, 2. augustā Nautrēnukatolņu baznīcā, 7. augustā Ugāles baznīcā, 8. augustā Sesavas baznīcā, bet 9. augustā Kalnciema-Klīves luterāņu baznīcā noslēguma koncerts. Ieeja par ziedojumiem. Facebook.com/LatvijaErgeLuzeme

